

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

PL. ÚS 10/02-59

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. decembra 2003 v pléne zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Jána Auxta, Juraja Babjaka, Eduarda Bárányu, Alexandra Bröstla, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Jána Lubyho, Lajosa Mészárosu, Štefana Ogurčáka a Daniela Švábyho o návrhu skupiny 39 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zastúpenej advokátom JUDr. M. B., B., na začatie konania o súlade § 227 a § 228 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení zákona č. 165/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe v znení neskorších predpisov a mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, za účasti Národnej rady Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

Návrhu skupiny 39 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nesúladu § 227 a § 228 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení zákona č. 165/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe v znení neskorších predpisov a mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 9. apríla 2002 doručený návrh skupiny 39 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. M. B., B., na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), a to § 85 ods. 6 a § 252 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení

zákona č. 165/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe v znení neskorších predpisov a mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej len „Zákonník práce“) s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 2 a 4 a s čl. 35 ods. 2 a 3 ústavy, s čl. 26 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“) a s čl. 6 ods. 1 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ďalej len „medzinárodný pakt“), ďalej § 227 a § 228 Zákonníka práce s čl. 12 ods. 2 ústavy a s čl. 3 ods. 1 Listiny, § 229 ods. 1, § 233 ods. 1 písm. a), b), c) a d), § 233 ods. 2, § 234 a § 235 písm. a) a b) Zákonníka práce s čl. 35 ods. 1 a 2, čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a s čl. 13 ods. 2 a 4 ústavy, ako aj § 236 ods. 2 a 3 a § 237 ods. 1 a 2 Zákonníka práce s čl. 37 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 13 ods. 2 a 4 a s čl. 14 ústavy.

Súčasne navrhovateľ navrhol, aby v prípade, že ústavný súd prijme návrh na konanie podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy, pozastavil podľa čl. 125 ods. 2 ústavy účinnosť napadnutých ustanovení Zákonníka práce.

V konaní o samotnom návrhu žiada navrhovateľ vyniesť tento nález:

„Ustanovenia § 85 ods. 6 a § 252 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení zákona č. 165/2002 Z. z. nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 2 a 4, čl. 35 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 26 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.

Ustanovenia § 227 a § 228 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení zákona č. 165/2002 Z. z. nie sú v súlade s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Ustanovenie § 229 ods. 1, § 233 ods. 1 písm. a), b), c) a d), § 233 ods. 2, § 234, § 235 písm. a) a b) zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení zákona č. 165/2002 Z. z. nie sú v súlade s čl. 35 ods. 1 a 2, čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 13 ods. 2 a 4 Ústavy Slovenskej republiky.

Ustanovenia § 236 ods. 2 a 3, § 237 ods. 1 a 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení zákona č. 165/2002 Z. z. nie sú v súlade s čl. 37 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 13 ods. 2 a 4 a čl. 14 Ústavy Slovenskej republiky.“

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní 29. apríla 2002 prijal návrh na ďalšie konanie. Návrhu na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení nevyhovelo.

Po prijatí návrhu na ďalšie konanie vyzval predseda ústavného súdu predsedu Národnej rady Slovenskej republiky na vyjadrenie k návrhu a k uzneseniu o prijatí na ďalšie konanie, ako aj na oznámenie, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. O vyjadrenie ku konaniu ústneho pojednávania požiadal predseda ústavného súdu aj navrhovateľ.

Právny zástupca navrhovateľa ústavnému súdu oznámil, že navrhovateľ trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky 1. júla 2002 oznámil, že netrvá na verejnom ústnom pojednávaní, a to tiež z dôvodu, že II. volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky pravdepodobne skončí pred prípadným nariadením termínu ústneho

pojednávania. Súčasne zaslal „Stanovisko k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky vo veci súladu § 85 ods. 6 a ďalších ustanovení Zákonníka práce s medzinárodnými zmluvami“. Na tomto stanovisku a vyjadrení ku konaniu ústneho pojednávania zotrval aj nový predseda Národnej rady Slovenskej republiky zvolený v III. volebnom období vo svojom oznámení z 11. decembra 2002.

Pretože počas konania o návrhu došlo k novelizácii väčšiny napadnutých ustanovení Zákonníka práce, a to zákonom č. 210/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2003, ústavný súd podľa § 41a ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov konanie o návrhu navrhovateľa na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky v časti o súlade § 85 ods. 6 a § 252 ods. 2 Zákonníka práce s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 2 a 4 a s čl. 35 ods. 2 a 3 ústavy, s čl. 26 ods. 2 Listiny a s čl. 6 ods. 1 medzinárodného paktu, ďalej § 229 ods. 1, § 233 ods. 1 písm. a), b), c) a d), § 233 ods. 2, § 234 a § 235 písm. a) a b) Zákonníka práce s čl. 35 ods. 1 a 2, čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a) a s čl. 13 ods. 2 a 4 ústavy, ako aj § 236 ods. 2 a 3 a § 237 ods. 1 a 2 Zákonníka práce s čl. 37 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 13 ods. 2 a 4 a s čl. 14 ústavy 10. júla 2003 zastavil, pretože napadnuté ustanovenia stratili svoju platnosť pred vyhlásením nálezov ústavného súdu, a preto odpadla časť predmetu konania a súčasne aj dôvod na preskúmanie ich tvrdeného súladu/nesúladu s označenými článkami ústavy.

V nadväznosti na zastavenie konania o časti návrhu právny zástupca navrhovateľa 8. septembra 2003 oznámil ústavnému súdu, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Ústavný súd po tomto rozhodnutí pokračoval v konaní o súlade § 227 a § 228 Zákonníka práce s čl. 12 ods. 2 ústavy a s čl. 3 ods. 1 Listiny.

Navrhovateľ k tvrdenému nesúladu označených ustanovení Zákonníka práce s označenými článkami ústavy a Listiny vo svojom návrhu uviedol:

„...Podľa § 227 ods. 1 Zákonníka práce dohodu o brigádnickej činnosti študentov môže zamestnávateľ uzatvoriť s fyzickou osobou, ktorá má štatút študenta, aj keď predpokladaný rozsah nepresahuje 100 hodín v kalendárnom roku.

...Podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo k etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné práva a slobody sa zaručujú všetkým bez rozdielu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického, či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnostnej alebo k etnickej menšine, majetku, rodu alebo iného postavenia. ...

Zákonník práce s účinnosťou od 1. apríla 2002 zavádza nový inštitút dohody o brigádnickej práci študentov. ...

Novela ZP, na prechodné obdobie do 31. marca 2007, dopĺňa do Zákonníka práce inštitút dohody o pracovnej činnosti. Podľa § 226a ods. 1 ZP v znení novely ZP dohodu o pracovnej činnosti môže zamestnávateľ uzatvoriť s fyzickou osobou, aj keď predpokladaný rozsah práce nepresahuje 300 hodín.

Osoby, ktoré majú priznaný štatút študenta vymedzuje osobitný zákon - zákon č. 172/1990 Zb. o vysokých školách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysokých školách“). Podľa § 18 ods. 4 zákona o vysokých školách sa fyzická osoba - uchádzač o štúdium na vysokej škole stáva študentom vysokej školy dňom zápisu na vysokú školu. Podľa § 20 citovaného zákona študent prestáva byť študentom vysokej školy skončením vysokoškolského štúdia, vylúčením zo štúdia pre neprospech, vylúčením zo štúdia na základe právoplatne uloženého disciplinárneho opatrenia alebo zanechaním štúdia. Ak študent neskončí štúdium v termíne určenom študijným a skúškovým poriadkom, prestáva byť študentom vysokej školy koncom školského roka, v ktorom mal skončiť vysokoškolské štúdium. Podľa § 18 ods. 7 nemá študent práva a povinnosti študenta podľa § 26 (t. j. nemá štatút študenta) ani počas prerušenia štúdia.

Zákon o vysokých školách ani iný právny predpis nezakazuje ani neobmedzuje možnosť, aby bol študent vysokej školy v čase, keď študuje na vysokej škole zároveň aj v pracovnom pomere. Oproti ostatným fyzickým osobám sa tak študent vysokej školy dostáva do zvýhodneného postavenia, podľa ktorého môže byť na základe zákonom priznanej výhody súčasne v pracovnom pomere (môže byť zamestnaný napríklad na maximálny ustanovený týždenný pracovný čas), môže mať uzatvorenú dohodu (príp. viaceré dohody) o vykonaní práce, ako aj dohodu (príp. viaceré dohody) o pracovnej činnosti, a to až do výšky maximálneho časového rozsahu ustanoveného zákonom a navyše ešte môže uzavrieť aj dohodu o brigádnickej práci študentov. Uvedený príklad nemožno zoslabiť ani prípadným tvrdením, že dohoda o brigádnickej práci študentov má byť len možnosťou, na základe ktorej majú mať študenti možnosť „privyrobiť si“ popri štúdiu, keďže ich hlavným záujmom je štúdium a väčšina zo študentov popri štúdiu nie je zamestnaná. Podľa nášho názoru, právna úprava inštitútu dohody o brigádnickej práci študentov, popri existencii dohody o pracovnej činnosti je duplicitná (študenti, rovnako ak iné fyzické osoby, budú oprávnení podľa novely ZP uzatvárať dohody o pracovnej činnosti, ktorých právna úprava je z obsahového hľadiska takmer totožná s právnou úpravou dohody o brigádnickej práci študentov), pričom bez dostatočne zdôvodneného verejného záujmu zvýhodňuje určitú kategóriu fyzických osôb - študentov, pred ostatnými fyzickými osobami. Podľa nášho názoru, neexistuje primerane odôvodnený verejný záujem pre „pozitívnu“ diskrimináciu osobitnej kategórie fyzických osôb - študentov v oblasti pracovného práva zavedením osobitnej dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru.

Podľa článku 12 ods. 2 Ústavy SR, základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo k etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa článku 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné práva a slobody sa zaručujú všetkým bez rozdielu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnostnej alebo k etnickej menšine, majetku, rodu alebo iného postavenia.

Podľa nášho názoru neexistuje legitímny dôvod zvýhodnenia určitej skupiny fyzických osôb - študentov, pred ostatnými skupinami fyzických osôb, ktorý by vychádzal z dostatočne odôvodneného verejného záujmu.

Z vyššie uvedených dôvodov sú podľa nášho názoru ustanovenia § 227 a § 228 Zákonníka práce v rozpore s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v rozpore s čl. 3 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.“.

Národná rada Slovenskej republiky vo svojom stanovisku z 1. júla 2002 k tvrdenému nesúladu § 227 a § 228 Zákonníka práce s čl. 12 ods. 2 ústavy a s čl. 3 ods. 1 Listiny uviedla:

„V rámci legislatívneho procesu bola do návrhu Zákonníka práce doplnená dohoda o brigádnickej práci študentov (§ 227 a 228) a dohoda o pracovnej činnosti na prechodné obdobie (§ 226a), ktorý Národná rada Slovenskej republiky schválila s účinnosťou od 1. 4. 2002. Nie je správny názor, podľa ktorého študent vysokej školy môže byť súčasne v pracovnom pomere po ustanovení týždenného pracovného času a môže mať súčasne uzavretú dohodu o brigádnickej práci, alebo iné dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Ak má študent uzavretý pracovný pomer, nemá už štatút študenta, ale zamestnanca, a teda už nemôže uzatvoriť dohodu o brigádnickej práci študenta.

Doplnenie týchto inštitútov vyplynulo z potrieb zabezpečiť určité druhy pracovných činností malého rozsahu. Týka sa to predovšetkým poskytovania doplnkových prác a poľnohospodárskych prác formou brigád alebo sezónnych prác, čím sa umožní najmä študentom privyrobiť si a takým spôsobom uhrádzať náklady spojené so štúdiom. V tomto prípade je potrebné mať na zreteli súčasný stav našej ekonomiky, pretože reálne životné náklady ohrozujú slabšie skupiny obyvateľov, akými sú napr. študenti alebo dôchodcovia.

V niektorých krajinách Európskej únie (Francúzsko, Nemecko) špeciálne upravujú prácu študentov formou dohôd napr. o platenej odbornej praxi, o praxi a zaškolení. Takéto dohody nie sú zriedkavé v komparatívnom pracovnom práve a praxi a sú veľmi užitočné pre samotných študentov, pre ich lepšie pochopenie a vnímanie situácie na trhu práce.

Sme toho názoru, že aj keď sa ustanovenia § 226a, 227 a 228 obsahovo vzájomne prekrývajú nejde o nesúlad s článkom ústavy ani s článkom Listiny základných práv a slobôd.“

II.

Navrhovateľom napadnuté ustanovenia § 227 a § 228 Zákonníka práce s čl. 12 ods. 2 ústavy a s čl. 3 ods. 1 Listiny sú súčasťou nového Zákonníka práce, ktorý nadobudol účinnosť 1. apríla 2002. Sú súčasťou jeho deviatej časti označenej ako „Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru“, ktoré s účinnosťou od 1. júla 2003 (po nadobudnutí účinnosti novely Zákonníka práce - zákona č. 210/2003 Z. z.) sa zúžili z troch možných foriem uzatvorenia takýchto dohôd (dohoda o vykonaní práce, dohoda o pracovnej činnosti a dohoda o brigádnickej práci študentov) na dve formy, a to na dohodu o vykonaní práce a na dohodu o brigádnickej práci študentov, čím navrhovateľom namietaná pozitívna diskriminácia z dôvodu duplicitnej možnosti využívania dohody o pracovnej činnosti raz formou využívania dohody o brigádnickej práci študentov a raz formou všeobecne ustanovenej dohody o pracovnej činnosti odpadla.

Ústavný súd sa pri posudzovaní návrhu však musel vysporiadať s námietkou navrhovateľa, ktorý vo svojom návrhu uviedol, že študent vysokej školy sa oproti ostatným fyzickým osobám dostáva „do zvýhodneného postavenia, podľa ktorého môže byť na základe zákonom priznanej výhody súčasne v pracovnom pomere (môže byť zamestnaný napríklad na maximálny ustanovený týždenný pracovný čas), môže mať uzatvorenú dohodu (prípadne viaceré dohody) o vykonaní práce“ a po vypustení dohôd o pracovnej činnosti „už len“ dohodu o brigádnickej práci študentov. Podľa navrhovateľa uvedený príklad nemožno zoslabiť ani prípadným tvrdením, že dohoda o brigádnickej práci študentov má byť len možnosťou „...privyrobit' si popri štúdiu“. Podľa názoru navrhovateľa takéto zvýhodnenie určitej kategórie fyzických osôb - študentov pred ostatnými fyzickými osobami je bez dostatočne zdôvodneného verejného záujmu a podľa jeho názoru neexistuje primerane odôvodnený verejný záujem pre „pozitívnu“ diskrimináciu študentov.

Národná rada Slovenskej republiky vo svojom stanovisku súbežnú existenciu v zásade dvoch dohôd o pracovnej činnosti - jednej pre všetky fyzické osoby a druhej pre zúžený okruh fyzických osôb - študentov - zdôvodňovala dočasnou všeobecnou inštitútu dohody o pracovnej činnosti. V súvislosti s argumentáciou navrhovateľa, že študent môže byť zamestnaný aj v pracovnom pomere na maximálne ustanovený týždenný pracovný čas a bude môcť mať uzavretú dohodu o pracovnej činnosti a aj dohodu o brigádnickej práci študentov, pretože postačuje, že bude spĺňať zákonom ustanovený štatút študenta (tak ako ho ustanovuje zákon č. 172/1990 Zb. o vysokých školách v znení neskorších predpisov), ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť dohody o brigádnickej práci študentov, uviedla, že takýto názor nie je správny. Ak má podľa vyjadrenia študent uzavretý pracovný pomer, nemá už štatút študenta, ale zamestnanca, a teda už nemôže uzatvoriť dohodu o brigádnickej práci študenta.

Podľa názoru ústavného súdu v súčasnosti platná legislatívna úprava dohôd o brigádnickej práci študentov nie je jednoznačná a umožňuje aj výklad uvedený

navrhovateľom. V danom prípade ústavný súd akceptuje skutočnosť, že Národnej rade Slovenskej republiky prislúcha autentický výklad zákona, ktorý nadobúda svoju relevanciu práve v prípade pochybností pri jeho aplikácii a absencii argumentácie a zdôvodnenia úmyslu zákonodarcu v dôvodovej správe (v tomto prípade namietaný inštitút bol doplnený do návrhu nového Zákonníka práce v rámci legislatívneho procesu) a môže byť relevantným pri jeho aplikácii. V súvislosti s posudzovaním ústavnosti právnej reglementácie dohôd o brigádnickej práci študentov však tento názor Národnej rady Slovenskej republiky nie je právne významný, pretože sa netýka priamo posudzovania napadnutých ustanovení.

Ústavný súd sa však musel vysporiadať s otázkou, či zvýhodnenie študentov spočívajúce v ich možnosti uzavierať, na rozdiel od ostatných fyzických osôb, aj dohodu o brigádnickej práci študentov je takým zvýhodnením v pracovnoprávných vzťahoch, ktoré by viedlo k vysloveniu nesúladu § 227 a § 228 Zákonníka práce upravujúcich tento právny inštitút s čl. 12 ods. 2 ústavy a s čl. 3 ods. 1 Listiny.

Ústavný súd pritom pri svojom rozhodovaní vychádzal z týchto skutočností:

1. Dohoda o brigádnickej práci študentov (tak ako je upravená v § 227 a § 228 Zákonníka práce) predpokladá výkon pracovných činností malého rozsahu (podľa § 227 ods. 1 Zákonníka práce predpokladaný rozsah môže byť aj menej ako 100 hodín v kalendárnom roku, čo je menej ako 10 hodín mesačne počas školského roku. Pritom „horný časový limit“ pre výkon takejto práce je polovica určeného týždenného pracovného času, t. j. najviac 20 hodín týždenne).

2. Podľa názoru ústavného súdu nezanedbateľný argument uvedený Národnou radou Slovenskej republiky spočíva v poukazaní na reálne životné náklady ohrozujúce slabšie skupiny obyvateľov, akými sú napr. študenti alebo dôchodcovia. Za tejto situácie „zvýhodnenie“ študentov poskytnutím možnosti zabezpečiť si prostriedky aj formou dohody o brigádnickej práci študentov, ústavný súd považuje za vyvažovanie zabezpečenia ich určitej sociálnej úrovne vo vzťahu k úrovni ekonomicky aktívnych obyvateľov, a toto zvýhodnenie považuje za vyvažovanie akceptovateľné a neprekračujúce rozumnú mieru aj s vedomím a zohľadnením zabezpečenia študentov v rámci ich rodinnoprávných vzťahov (prostredníctvom vyživovacej povinnosti).

3. Argumentácia Národnej rady Slovenskej republiky potrebami zabezpečovať určité druhy pracovných činností malého rozsahu (poskytovanie doplnkových prác a poľnohospodárskych prác formou brigád alebo sezónnych prác) je síce fakticky opodstatnená, ale podľa názoru ústavného súdu z ústavnoprávneho hľadiska irelevantná.

4. V stanovisku Národnej rady Slovenskej republiky je uvedená informácia, že v niektorých krajinách Európskej únie (Francúzsko, Nemecko) je špeciálna úprava práce študentov (na základe dohody o platenej odbornej praxi, o praxi a zaškolení); takáto úprava je užitočná pre študentov aj z perspektívneho hľadiska, z hľadiska ich budúceho uplatnenia a orientovania sa na trhu práce. Pre posúdenie ústavnosti napadnutých ustanovení Zákonníka práce však táto argumentácia nie je relevantná a nemôže byť ani dominantným argumentom ústavného súdu pri jeho rozhodovaní.

5. Ústavný súd pri svojom hodnotení zbral nakoniec do úvahy aj skutočnosť, že v našom právnom poriadku sú aj ďalšie právne úpravy, v ktorých sa vyvažujú individuálne potreby a požiadavky jednotlivých skupín fyzických osôb vyznačujúcich sa špecifickými (často znevýhodňujúcimi) rysmi oproti ostatným fyzickým osobám.

Ústavný súd vychádzal pri svojom rozhodovaní z toho, že zákonná úprava, ktorá „zvýhodňuje“ určitú skupinu osôb, nemôže byť len z tohto dôvodu označená za takú, ktorá porušuje princíp rovnosti. Zákonodarca však musí zvážiť, či je dôvod na takéto „zvýhodnenie“, čo je jeho cieľom, a medzi takýmto cieľom a v zákone zakotveným zvýhodnením musí byť vzťah primeranosti. Ústavný súd je toho názoru, že v oblasti hospodárskych, sociálnych, kultúrnych a menšinových práv sú zásahy zvýhodnenia vo vyššie uvedených hraniciach primeranosti nielen akceptovateľné, ale niekedy aj nevyhnutné, aby sa odstránili prirodzené nerovnosti medzi rôznymi skupinami ľudí. Potvrďuje to aj samotná ústava, ktorá pri niektorých základných právach priamo predpokladá zvýhodnenie niektorých skupín fyzických osôb (žien, mladistvých, zdravotne postihnutých) a tomuto zvýhodneniu týmto dáva ústavný základ.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že zvýhodnenie určitej skupiny fyzických osôb formou osobitnej právnej úpravy oproti ostatným fyzickým osobám z dôvodu ich špecifických, často znevýhodňujúcich vlastností nie je diskrimináciou ostatných fyzických osôb, ale naopak zabezpečením ústavného princípu obsiahnutého v čl. 12 ods. 2 ústavy a v čl. 3 ods. 1 Listiny.

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd dospel k záveru, že zvýhodnenie študentov spočívajúce v ich práve využívať popri všeobecne reglementovaných pracovných vzťahoch aj pracovný vzťah založený dohodou o brigádnickej činnosti nenapĺňa znaky takého zvýhodnenia ustanoveného v čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 3 ods. 1 Listiny, ktoré by viedlo ústavný súd k vysloveniu nesúladu § 227 a § 228 Zákonníka práce s označenými článkami ústavy a Listiny, a preto návrhu navrhovateľa nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2003